

והיה אלקים עמדי

שיחת הרה"ג זלמן ברוך מלמד לפרשת ויצא

זכות לגור בבית אל • ביאור רבי לוי יצחק ל'והיה אלקים עמדי' • הקושי
לגאול את ישראל כשאינם ראויים • עבודת ה' בשמחה מסירה את העיכובים
• מידת האמת של יעקב • מאורעות יעקב אצל לבן כמאורעות ישראל
במצרים • חלום יעקב – חיבור שמים וארץ

זכות לגור בבית אל

בכל שנה כשאנחנו מגיעים לפרשת חלום יעקב בבית אל, הלב נרגש. דורות על דורות עם ישראל היה מפוזר בכל הארצות, ודיבר על המקום הזה ממרחקים. לבוא לזכות לראות את בית אל, המקום שבו חלם יעקב אבינו את החלום הגדול הזה, היה רק חלום. והנה אנחנו, ברוך ה', זוכים להיות כאן בבית אל. אנחנו לא יודעים בדיוק איפה היה המקום של החלום, אבל כאן בסביבה הזאת, הקב"ה התגלה ליעקב ובירך אותו: "וּפְרַצְתָּ יָמָה וְקָדְמָה וְצַפְנָה וְנִגְבָּה" (בראשית כח, יד). אני זוכר, שהקמנו את הרדיו של ערוץ 7, אמרנו, שהתקיימה בנו הברכה שהקב"ה בירך את יעקב: 'ופרצת ימה'. כי הקמנו את הרדיו בים, ומשם היה נשמע קולו ברחבי ארץ ישראל, והתקיים 'ופרצת', שפתאום קול התורה נשמע במרחבים.

ביאור רבי לוי יצחק ל'והיה אלקים עמדי'

נתחיל בדברי 'קדושת לוי', רבי לוי יצחק מברדיטשוב:

הנה הבורא ברוך הוא לא בחר רק בישראל, לפיכך אין שום אחד רשאי לומר על ישראל שום דבר רע רק ללמד על זכות על ישראל.

לאחר מכן ר' יצחק מבאר את הפסוק: "אִם יְהִי אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשָׁמְרֵנִי בְּדַרְךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ" (בראשית כח, כ), ושואל: הרי הקב"ה מבטיח לו: "וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ וְשָׁמְרֵתִיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וְהִשְׁבַּתִּיךָ אֶל הָאָדָמָה הַזֹּאת (בראשית כח, טו), אז למה יעקב חוזר ואומר 'אם יהיה אלקים עימדי ושמרני בדרך הזה'? גם הרמב"ן שואל את השאלה הזו. אומר ר' לוי יצחק מברדיטשוב, שההבטחה של הקב"ה הייתה רק לזמן שיעקב יהיה בגולה ויצטרך להתמודד עם כל הקשיים ועם כל ההפרעות, ומשמע שאחרי שיבוא לארץ ישראל, לא צריך לעזור לו, כמו שאמרו חכמים שהקב"ה מתאוה לתפילתן של האמהות, כלומר שהם יזכו ללדת ילדים בזכות עצמם, לא כמתנה וכחסד מריבונו של עולם. כך גם דורשת הגמרא על הפסוק "שמעו אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה" - אלו בני אדם הניזונים בזרוע. כלומר מדובר בצדיקים שיש להם זכות עצמית, בזכות מעשיהם ואינם זקוקים לצדקה מהקב"ה, ואלו שלא במדרגה הזאת, ניזונים מצדקה מהקב"ה "שומר פתאים ה'".

כך הנוהג שבעולם שכל עוד שהבן קטן וחלש ואינו יכול לעמוד ברשות עצמו, אביו זן אותו, מכלכל אותו ומטפל בו. כשהוא גדל ויכול לעמוד ברשות עצמו, אביו מפסיק לסייע לו. כך כביכול, ריבונו של עולם אומר, ברגע שיעקב יתעלה ויהיה במדרגה כזו גבוהה, לא יצטרך מתנות מהקב"ה, אלא מה שיקבל מגיע לו בזכות. זה המצב שהקב"ה אוהב. אך יעקב אבינו מבקש ואומר, גם כשאחזור לארץ ישראל, ולא יהיו לי הצרות והקשיים של הגלות, אני מבקש שתמיד הקב"ה יסייע לי. גם כשאחזור לבית אל, וגם כשאהיה כביכול, במדרגה שלמה, אני מבקש 'והיה אלקים עמדי', אני לא רוצה לסמוך על זכויותי.

הקושי לגאול את ישראל כשאינם ראויים

על הפסוק הזה, נביא את דברי רבי יעקב מליסא, בעל 'הנתיבות', בספרו 'נחלת יעקב' על פרשת השבוע. נאמר במדרש (בראשית רבה ע, ו):

ושבתי בשלום אל בית אבי. רבי יהושע דסיכנין בשם רבי לוי: נתן הקב"ה שיחתן של אבות, ועשאן מפתח לגאולתן של בנים. אמר הקב"ה: אתה אמרת 'והיה לי ה' לאלקים', חייך, כל טובות וברכות ונחמות שאני נותן לבניך, איני נותן אלא בלשון הזה, שנאמר: "וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מִיַּם חַיִּים מִירוּשָׁלַם" (זכריה יד, ח), "וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יוֹסִיף ה' שְׁנֵית יָדוֹ לְקִנּוֹת אֶת שְׁאָר עַמּוֹ" (ישעיהו יא, יא), "וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יִטְפוּ הַהָרִים עֲסִיס" (יואל ד, יח), "וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל" (ישעיהו יז, ג).

כלומר בזכות שיעקב אומר 'והיה', אומר הקב"ה שכל הגאולות יופיעו במילה 'והיה'. שואל בעל 'הנתיבות': מה הרעיון הטמון בזה? ומביא מדרש נוסף (שמות רבה כב, ג):

שנו רבותינו: הקורא את שמע צריך להזכיר יציאת מצרים, קריעת ים סוף, ומכת בכורות באמת ויציב, ואם לא הזכיר אין מחזירין אותו. אבל אם לא הזכיר יציאת מצרים, מחזירין, שנאמר: "לִמְעַן תִּזְכָּר אֶת יוֹם יֵצִאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (דברים טז, ג). ומה בין יציאת מצרים לקריעת ים סוף? אלא שיציאת מצרים קשה, שנאמר: "אוּ הִנֵּסָה אֱלֹהִים לְבֹאֵי לְקַחַת לֹו גֹי מִקְרֵב גֹּי בְּמִסַּת בְּאֵתֵת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיַד חֲזָקָה וּבְזְרוּעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדֹלִים כָּלֵל אֲשֶׁר עָשָׂה לְכֶם ה' אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ" (דברים ד, לד). תדע שזו קשה מזו, שביציאת מצרים כתיב: "אֲנֹכִי ה' אֵלֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (שמות כ, ב), ובקריעת ים סוף אינו מזכיר ה'. ולמה צריך להזכיר קריעת ים סוף באמת ויציב? לפי שקרע להם את הים והאמינו בו שנאמר: "ויאמינו בה' ובמשה עבדו".

המדרש אומר שיציאת מצרים הייתה יותר קשה לקב"ה מקריעת ים סוף. וקשה: הרי חז"ל אומרים לנו שקריעת ים סוף היה דבר מאד קשה, לכן נאמר, קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף, קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף, ולא משווים דברים קשים אלו ליציאת מצרים אלא לקריעת ים סוף, והרי משווים לדבר הקשה ביותר. מסביר רבי יעקב מליסא, כאשר לאדם יש בן, והוא הולך בדרך שהאבא רוצה, האבא שמח לטפל בו, לעזור לו, לסייע לו, ולהחזיק אותו. אבל אם חלילה וחס, יש לאדם בן שלא הולך בדרך האבא, אלא בדרך רעה, האבא לא יכול שלא לעזור לו, הוא מרחם על הבן שלו, אבל הוא עושה את זה מתוך קושי.

כשעם ישראל היו במצרים, חז"ל אומרים לנו שבאו מלאכי השרת ואמרו לקב"ה למה אתה מציל את ישראל ופוגע במצרים. הרי הללו עובדי עבודה זרה, והללו עובדי עבודה זרה, כי ישראל כשהיו במצרים הגיעו למ"ט שערי טומאה. אמנם הקב"ה מוציא אותם ממצרים, כי הם הבנים שלו, אך הם לא הלכו בדרכו, וזה היה כביכול קשה. אחר כך כאשר עם ישראל נמשך אחרי הקב"ה, ויוצא ממצרים, ושומע בקול ה' והולך אחריו, 'לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה', המצב השתפר, הקב"ה רואה את ישראל שהולכים אחריו, ובקלות קרע את ים סוף. אנחנו אומרים בתפילת הרגלים: 'אתה בחרתנו מכל העמים' במצרים, אף על פי שלא היינו ראויים לכאורה. אחר כך התחלנו להתנהג יותר טוב, ללכת אחריו, ואז 'אהבת אותנו', אחר כך הגענו למתן תורה, וקבלנו את התורה, ואז 'ורצית בנו', 'ורוממתנו מכל הלשונות'. זה היה תהליך. אם כן יציאת מצרים, הייתה בחירה אלוקית כביכול ללא זכויות.

המהר"ל אומר שכשהקב"ה מדבר עם אברהם בפעם הראשונה, הוא לא מזכיר שאברהם צדיק כפי שהזכיר בנח, מפני שהבחירה באברהם אבינו לא הייתה מצד הזכויות שלו, אלא בחירה מוחלטת. כך היה ביציאת מצרים בעם ישראל כולו, לא היו להם זכויות, ודווקא במצב הזה רואים שהבחירה האלוקית היא בחירה מוחלטת, שלא תלויה במעשים. ורבי יעקב מליסא אומר שהיה בזה קושי, קושי לבחור כשהם נמצאים במצב הירוד הזה.

בקריעת ים סוף לקב"ה לא היה קשה לקרוע את הים, אמנם מבחינתנו זה דבר קשה לאין ערוך מאשר יציאת מצרים. יציאת מצרים הייתה "אצבע אלוקים", בקריעת ים סוף, הייתה "היד הגדולה". כלומר פי חמש. עשר מכות במצרים וחמישים מכות בקריעת ים סוף, ולדעה אחרת מאתיים וחמישים מכות בקריעת ים סוף, זה היה סדר גודל אחר לגמרי. אנחנו מתפעלים מהנס האלוקי הגדול שהקב"ה עשה לנו בקריעת ים סוף, אבל מבחינת הקב"ה, דווקא היה לו יותר קשה להוציא את ישראל ממצרים כשעדיין לא היו להם זכויות.

עכשיו אנו מבינים את מאמר חז"ל הראשון על דברי יעקב 'והיה ה' לי לאלוקים'. אומר הקב"ה ליעקב: אני רוצה שהגאולה העתידה, תהיה בלשון 'והיה', לשון של שמחה, שאגאל את ישראל לעתיד לבוא לא בקושי אלא בשמחה. הבטחת ואמרת 'והיה ה' לי לאלוקים', שעבודת ה' שלך תהיה בשמחה, כך ריבוננו של עולם, מידה כנגד מידה, יגאל את ישראל מתוך שמחה.

על ידי עבודת ה' בשמחה מתגברים על העיכובים

עבודת ה' צריכה להיות מתוך שמחה. בהקשר לזה, נביא עוד מדברי בעל קדושת לוי, על הפסוקים:

וַיֵּרָא וְהִנֵּה בָּאָר בְּשֹׁדָה וְהִנֵּה שָׁם שְׁלֹשָׁה עֲדָרֵי צֹאן רֹבְצִים עָלֶיהָ וְנֶאֱסָפוּ
שָׁמָּה כָּל הָעֲדָרִים וְגִלְלוּ אֶת הָאֵבֶן מֵעַל פִּי הַבָּאָר, וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב
אֶת רַחֵל וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב וַיִּגַּל אֶת הָאֵבֶן מֵעַל פִּי הַבָּאָר.

אומר בעל 'קדושת לוי' שהקב"ה רוצה להשפיע טובות על ישראל, אבל הסטרא אחרא מעכב את השפע. כשישראל עובדים בשמחה את ה', הם מסלקים את המניעות ומתגברים על הסטרא אחרא, והקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו משפיע שפע על עמו ישראל. זה מה שנאמר 'והנה באר בשדה', הבאר נובע נביעות של שפע, אבל 'אבן גדולה על פי הבאר', יש עיכוב לשפע האלוקי, האבן מעכבת, האבן גדולה על פי הבאר, זה רומז לסטרא אחרא. אנחנו יודעים שאחד השמות של יצר הרע הוא 'אבן'.

הגמרא במסכת סוכה (נב.) דורשת שהפסוק "ונאספו שמה כל העדרים", היו שם שלשה עדרי צאן, רומז לשלשה רגלים (בראשית רבה ע, ז), שבהם מתאספים כל ישראל בבית המקדש. כשכנסת ישראל מתאספת בירושלים בזמן החגים, לחוג את חגייהם בשמחה, אז 'גללו את האבן מעל פי הבאר' - יש כוח לכולם להתגבר על הסטרא אחרא, והבאר שופעת מים וברכה לישראל.

הזהר חוזר כמה וכמה פעמים על כך שצריך לעבוד את ה' בשמחה. כשעובדים את ה' בשמחה, הקב"ה משפיע שפע טוב על האדם. כשאדם לא נמצא בשמחה, הוא מושך עליו דינים. 'כמים הפנים לפנים' ריבונו של עולם מתנהג עם האדם לפי מה שהאדם מתנהג. כשאדם בוטח בקב"ה, הקב"ה משפיע עליו שפע. חלילה וחס אם אדם במצב רוח רע, לא רואה את טוב ה', והוא בצער, אז הוא מושך עליו צער ודין. 'כִּי פָחַד פְּחַדְתִּי וַיֶּאֱתַנִּי' (איוב, ג, כה), אדם מפחד, הפחדים האלה מתקיימים. השמחה מביאה לברכה.

מידת האמת של יעקב

מידתו של אברהם אבינו היא מידת החסד, מידתו של יצחק היא מידת הדין, מידת הגבורה. ויעקב הוא האמצע, מידת האמת. אנחנו צריכים לקנות את המידה הזאת, שהיא מידה יסודית בסיסית.

אומר המהר"ל בנתיב האמת, שחז"ל אומרים שחותמו של הקב"ה אמת, כי אמת זה דבר מוחלט, וריבונו של עולם הוא המוחלט ביותר שיש. השקר לא קיים. 'שִׁפְתַּי אֱמֶת תִּכּוֹן לְעַד וְעַד אֲרַגְעָה לְשׁוֹן שִׁקְר' (משלי יב, יט), המילה 'אמת' מורכבת משלוש אותיות: 'א' מ' ת'. בין האות 'א' לבין האות מ' באלף בית יש 13 אותיות. מהאות מ' עד האות ת' יש עוד 13 אותיות. 13 בגימטריה זה 'אחד', זה מבטא שריבונו של עולם הוא אחד, אין עוד מלבדו, הוא האמת המוחלטת. כל המציאות היא לא מוחלטת, לא אמת גמורה, היא משתנה, היא קיימת ומתבטלת, וריבונו של עולם הוא האמת, וחותמו אמת. ישראל צריכים ללכת בדרכו של ריבונו של עולם ולהיות אמיתיים.

אריכות ימים בזכות מידת האמת

הגמרא בפרק חלק (סנהדרין צז. מתורגם) אומרת:

אמר רבא: בהתחלה אמרתי: אין אמת בעולם. אמר לי אחד מרבנן ורב טבות שמו, ואמרי לה רב טביומי שמה: גם אם היה לי את כל חלל העולם, לא הייתי משנה בדיבורי. פעם אחת נקלע למקום שקוראים לו קושטא, ושם אנשים לא היו מתים טרם זמנם, ונשא אשה ונולדו לו שני ילדים, יום אחד, האשה, עסקה בדבר של צניעות, חפפה את ראשה, ובאותה שעה השכנה דפקה בדלת. הבעל לא רצה לספר מה היא עושה, ואמר שהיא לא נמצאת ומתו שני בניו. באו אנשי העיר ואמרו: בעיר הזאת אף פעם לא מתו אנשים לפני זמנם, מה עשית, איזה דיבור דברת שגרם את המיתה של הבנים? הוא סיפר להם את המעשה, שחשב שמצד מידת הצניעות היה נכון לשקר. אמרו לו: צא מהעיר הזאת, אתה לא מתאים לכאן.

אמנם חז"ל אמרו לנו שיש מקרים בהם מותר לשנות מהאמת, אף על פי שתמיד צריך לומר אמת. ובכל זאת צריכים לשאוף לצמצם גם בדברים שמותר לשנות, כדי להיות רגילים להיות אמיתיים. אמת היא הקיום.

הרעיון הזה קשור לבית אל שנקראה גם 'לוז'. כמו שאמרו חכמינו ז"ל (בראשית רבה סט, ח; סוטה מו:):

"וְאֹלָם לֹוֹז שֵׁם הָעִיר לְרֵאשֹׁנָה" (בראשית כח, יט). תניא: היא לוז צובועים בה את התכלת, היא לוז שעלה סנחריב ולא בלבלה, נבוכדנצר ולא החריבה, היא לוז שלא שלט בה מלאך המוות מעולם.

אנשים לא מתו בלוז. ממשיך המדרש ואומר:

הזקנים שבה מה היו עושים להם?

מה עשו עם אנשים שכבר היו שבעים מהחיים, ולא היה להם יותר כוח להמשיך לחיות, והגיעו לזקנה מופלגת:

כיוון שזקנים הרבה מוציאים אותם חוץ לחומה והם מתים. אמר ר' אבא בר כהנא: למה נקרא שמה לוז? שכל מי שנכנס בה, הטריף מצוות ומעשים טובים כלוז.

הא בהא תליא. החיים בלוז נמשכים, כי זו עיר מיוחדת, כי יש בה קדושה, כי מי שנכנס אליה, נכנס לאווירה של קדושה ורוממות ומרבה במצוות ובמעשים טובים כלוז, כי זו עירו של יעקב. חז"ל אומרים לנו: 'יעקב אבינו לא מת'. שואלת הגמרא במסכת תענית (ה:): וכי בחנם חנטו אותו וספדו לו אם הוא לא מת? עונה הגמרא: יש לנו גזרה שווה, מה ישראל בחיים אף הוא בחיים. במהות, יעקב אבינו הוא כלל ישראל. כל צאצאיו ממשיכים אותו. לא כמו אברהם, שישמעאל לא ממשיך אותו, לא כיצחק שעשו לא ממשיך אותו, אצל יעקב אבינו חיו נמשכים על ידי הבנים שלו, ומשם נמשכים הלאה בכל הדורות. יעקב אבינו לא מת. מידתו מידת האמת והיא קיימת לעד. הדרך היא מוחלטת, לא משתנית. עם ישראל תמיד ממשיך את דרך ה'.

פעם ראיתי שאחד מהאדמו"רים של חב"ד אמר לבנו שהגיע לבר מצווה: אני רוצה שתקיים שלשה דברים: שלא תרמה את אחרים, שלא תרמה את עצמך ושלא תיתן שאחרים ירמו אותך. לפעמים אדם מרמה את עצמו, מדמיין דמיונות. זה לא טוב. אדם צריך להיות אמיתי, לדעת את מקומו ולא לעשות מה שלא נכון לו לעשות, וגם להיות איש אמת כזה, שיוכל להבחין שמישהו מרמה אותו. מי שהוא איש אמת מרגיש שאחרים מרמים. להיות איש אמת לא מתבטא רק בדיבור, אלא גם בהתנהגות. ההתנהגות צריכה להיות אמיתית, לא הצגה. מי שהוא איש אמת, הדיבור שלו בעל משמעות, התפילה שלו משמעותית, אמיתית, נשמעת ומתקבלת. הוא משכנע גם את האחרים כי הם מרגישים שהדברים שלו יוצאים מתוכו, זה הוא, זו לא הצגה. כשאדם איש אמת, כל הכוחות שלו הם כוחות נצחיים, הם כוחות שנמשכים. זה עניינו של יעקב, זה ענינם של ישראל, וזה כנראה גם קשור במקום הזה, בית אל. לכן אנחנו באופן מיוחד צריכים לאמץ את המידה הזאת.

מעשה אבות של יעקב אצל לבן, סימן לבנים במצרים

'מעשה אבות סימן לבנים'. מה שקרה אצל יעקב ולבן, קרה אחר כך אצל ישראל במצרים. יעקב גולה לחרון, ללבן, ואחר כך יוצא משם ברכוש גדול, והקב"ה לקח כל מה שהיה ללבן והעביר ליעקב. גם ישראל נכנסו למצרים ואחר כך יצאו משם ברכוש גדול ורוקנו את מצרים.

הגר"א מביא מפירוש בתיקוני זוהר, שיעקב השתמש במקל לבנה כדי שהכבשים ילדו את מה שצריך ללדת. גם משה רבנו, משתמש במטה. משה השתמש במטה עשר פעמים בעשרת המכות, כנגד עשר מונים שניסה לבן לרמות את יעקב, ובכל אחד מהמקרים הכול התהפך. יעקב בורח מלבן, ישראל גם כן בורחים ממצרים 'כי ברח העם'. לבן רודף אחרי יעקב והמצרים רודפים אחרי ישראל. אחרי שלשה ימים נודע לפרעה כי ברח העם, ואחרי שלשה ימים נודע ללבן כי יעקב בורח. לבן משיג את יעקב ביום השביעי ומצרים משיגים את ישראל ביום השביעי. ממש 'מעשה אבות סימן לבנים'.

אמרנו בפרשיות הקודמות שיש סימן ויש סיבה, סימן יכול להיות דבר חיצוני שהוא לא הגורם אלא רק סימן, כמו תווית על בקבוק שיש בתוכו יין. התווית לא עושה את היין. ויש סימן שהוא סיבה, שהוא הגורם, מעשה אבות גורם את התוצאה שתהיה אצל הבנים. הבנים הם התולדה וההמשך של האבות, מה שיש בכוח בשורש, אחר כך ממשיך בענפים, ככה זה בעץ, וכך בכל דבר. זהו רעיון מאוד חשוב. האבות היו השורש של כלל ישראל. ומה שקורה בעתיד לכלל ישראל, היסוד הוא באבות.

אנחנו צריכים ללמוד מזה, שזה הסדר גם אצל כל אחד ואחד. אם אדם מתנהג בצורה טובה ואיכותית, אחר כך ההמשך הוא בבנים. מכל אחד יהיו המשכים גדולים. פעם עשיתי חשבון שאחרי עשרים דורות, כל אחד שותף בכמיליון צאצאים, וכן לפני עשרים או ארבעים דורות כל אדם הוא צאצא של מיליונים. כל אחד הוא חוליה בתוך שרשרת ארוכה, הוא ממשיך מקורות רבים, וממנו אחר כך נמשכים רבים מאוד. ההתנהגות שלו היא בהמשך מעשה אבות סימן לבנים.

הסולם של חלום יעקב – חיבור שמים וארץ

בראשית הפרשה, יעקב חולם חלום, והחלום הגדול של יעקב הוא בעצם המגמה של עם ישראל, כי עם ישראל נקרא על שמו. 'הנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה', יעקב מחבר בין הארץ לשמים. כל אדם צריך להיות סולם, דהיינו רגליו הרוחניות בארץ, מקיים ושומר את התורה והמצוות בפועל, ומשתדל לקיים את המצוות בשלמות ובהידור כמה שאפשר, אבל לא להסתפק במעשים ובדקדוקים בפרטי המצוות למרות שהם חשובים מאוד, אלא גם צריך שראשו יגיע השמימה. דהיינו לעסוק בענייני אמונה, לרומם את רוחו, להסתכל על הגבהים, על הרעיונות היסודיים של הכרת ה', הכרת התורה, הכרת עניינם של ישראל, הכרת עניינה של ארץ ישראל, הכרת כל המגמה הגדולה של ריבונו של עולם בעולמו, להיות שייך אל הגובה העליון הזה, ומתוך הגודל הזה, לחזור ולהיות 'סולם מוצב ארצה' - כל הקיום וכל היישום שבא בפועל.

זה עניינם של כלל ישראל לחבר את השמים ואת הארץ, לחבר את העולם אל ריבונו של עולם. זה עניינו של יעקב. את החלום הזה שיעקב חלם, אנחנו צריכים גם לחלום. מעשה אבות סימן לבנים. עלינו להיות אנשים חולמים, שיש להם שאיפות גדולות, שיש להם אידיאלים גדולים, שיש להם מגמה גדולה, כמו יעקב אבינו. צריך שיהיו לנו שאיפות שעם ישראל יתקדם, יתעלה, וכל אחד צריך לחשוב איך אני תורם את התרומה הגדולה שלי לתיקונו של עם ישראל ולתיקונו של עולם. לא רק לחשוב על עצמו, איך אני יותר שלם יותר מתוקן, אף על פי שכמובן כל אחד שהוא יותר מתוקן, זה תורם לעולם, אבל אם האדם חושב על המגמה, אז כל הפעולות שלו הן פעולות גדולות, מקבלות משמעות אחרת. כמו שאדם מקיים מצוות בלי כוונה, גם יצא ידי חובה, אבל אם הוא מתכוון, אז המצווה שלמה. אדם צריך לכוון כוונות גדולות בתוך המעשים שלו, לשאוף לפעול, לתרום, להיות אידיאליסט, לחשוב איך אני מקרב את העולם לריבונו של עולם, לתחת כנפי השכינה, לא מקרב רק את עצמי, אלא גם את אחרים. להיות שותף בכל ההופעה של עם ישראל בארץ ישראל. צריך לא לוותר על חלומות. חלומות עם שאיפות גדולות ועם אידיאלים גדולים מתקיימים. ככל שהשאיפות

שיחת הרב זלמן מלמד לפרשת השבוע ♦ 11

יותר גדולות, הן יותר מתקיימות. וכמו שאמרת, להיות גם סולם מוצב ארצה, לא לחלום חלומות דמיוניים, לקרקע את החלומות.

זה ענייננו באופן מיוחד. אנחנו שייכים למקום הזה. בתקופה הזאת כל אחד שנמצא פה, צריך לספוג מהגודל הזה של המקום הזה, גם אם אנחנו לא בדיוק במקום שבו חלם יעקב, אנחנו מאד קרובים. וגם השם שלנו נקרא על שם המקום הזה, וכשיש שם, 'שמה קא גרים'. בעזרת ה' שנהפוך את המקום הזה למקום ששם ה' מופיע בו בגדלות, ונעלה בקודש מעלה מעלה.

השיחה נמסרה בשנת התשפ"א

לקבלת שיחה שבועית במייל או בווטסאפ,

שלחו הודעה לכתובת bogrim@yeshiva.org.il, או למספר 0547881227

ניתן לצפות בשיחה באתר ישיבה - www.yeshiva.org.il

השיחה השבועית משודרת בשידור חי במוצאי שבת, כשעה לאחר צאת השבת

ניתן להאזין בשידור חי גם דרך חיוג לטלפון 02-6643149 שלוחה 11

